

ΠΡΟΣ: Δ/νση Ψυχικής Υγείας Υπουργείου Υγείας
Διοικήσεις Πε.Δ.Υ.Ψ.Υ.
Δ/νσεις Ιατρικής Ψυχικής Υγείας Πε.Δ.Υ.Ψ.Υ.
Δ/νσεις Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας Πε.Δ.Υ.Ψ.Υ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ ΓΙΑ ΟΠΙΣΘΟΔΡΟΜΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Νοσοκομειακών Ψυχολόγων εκφράζει την έντονη ανησυχία του για την πορεία των στεγαστικών Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης που αντιμετωπίζουν πολυάριθμα προβλήματα, με κυριότερα την υποστελέχωση και τις κτιριακές υποδομές.

Τα προβλήματα στις κτιριακές υποδομές αποτελούν και την αφορμή για την πρόσφατη **απόφαση μεταστέγασης** δύο στεγαστικών μονάδων ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης –του Ξενώνα «Ανατολή» (15 ένοικοι) και του Οικοτροφείου «Έπάνοδος» (14 ένοικοι)– καθώς και το κλείσιμο ενός διαμερίσματος με έναν ένοικο, σε περιοχή εκτός του αστικού ιστού των Χανίων, σε απόσταση 17 χιλιομέτρων από την πόλη, σε εγκαταστάσεις που στεγάζονταν παλαιότερα ξενοδοχείο.

Πρόκειται για απόφαση που αντιβαίνει στις θεμελιώδεις αρχές της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και της Κοινωνικής Ψυχιατρικής που αποσκοπούν στην αποϊδρυματοποίηση και την κοινωνική επανένταξη των ψυχικά πασχόντων. Η τοποθέτηση στεγαστικών δομών σε απομακρυσμένη και απομονωμένη περιοχή όχι μόνο περιορίζει την πρόσβαση των ενοίκων σε υπηρεσίες υγείας, κοινωνικές δραστηριότητες και την καθημερινή ζωή της κοινότητας, αλλά επαναφέρει και ενισχύει τον κοινωνικό αποκλεισμό, υπονομεύοντας παράλληλα την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στην ψυχοκοινωνική αποκατάσταση των ενοίκων.

Επιπλέον, η συγκέντρωση διαφορετικών στεγαστικών μονάδων στο ίδιο κτιριακό συγκρότημα δημιουργεί συνθήκες ιδρυματισμού, μέσω της αναπόφευκτης μαζικότητας στη διαχείριση των ανθρώπινων αναγκών. Είναι κοινή παραδοχή ότι η εξατομικευμένη θεραπευτική προσέγγιση γίνεται ολοένα δυσκολότερη όσο μεγαλύτερες είναι οι μονάδες. Αυτός ο κίνδυνος εντείνεται στην παρούσα περίοδο, όπου σαφέστατα υπάρχει μια θεσμική αδυναμία να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη στελέχωση. Η πρακτική αυτή αποτελεί επιστροφή σε παλαιότερα μοντέλα ασυλοποίησης και μαζικής διαχείρισης, τα οποία η σύγχρονη ψυχιατρική έχει καταδικάσει και προσπαθεί εδώ και δεκαετίες να υπερβεί.

Το περιστατικό των Χανίων **δεν αποτελεί μεμονωμένη περίπτωση** κακής διαχείρισης. Αντιθέτως, εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο **αμφισβήτησης βασικών αρχών της Κοινωνικής Ψυχιατρικής**, όπως η τομεοποίηση και η αποϊατρικοποίηση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας. Οι ενδείξεις της οπισθοδρόμησης πολλαπλασιάζονται ανησυχητικά:

- Οι παραδοσιακοί μηχανισμοί του ασύλου επανενεργοποιούνται συστηματικά, με πρακτικές αυξημένου ελέγχου και περιορισμού στην ελεύθερη μετακίνηση των ενοίκων στην κοινότητα, υποβαθμίζοντας τη θεραπευτική σχέση και την ενίσχυση της αυτονομίας.

- Ρόλοι όπως αυτός του Επιστημονικά Υπεύθυνου κάθε μονάδας παρακάμπτονται, ενώ οι Εσωτερικοί Κανονισμοί Λειτουργίας αγνοούνται, με παράλληλη εδραίωση ολοένα και πιο δύσκαμπτων γραφειοκρατικών διαδικασιών.
- Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα στις Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης του πρώην ΨΝΑ, όπου πλέον ημερήσιες έξοδοι απαγορεύονται κατηγορηματικά χωρίς συνοδεία ψυχιάτρου ή -έστω- ψυχολόγου. Αυτή η πρακτική οδηγεί ξανά στο ιατροκεντρικό μοντέλο που η (πραγματική) ψυχιατρική μεταρρύθμιση είχε απορρίψει, αγνοώντας τον πολυκλαδικό χαρακτήρα της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και υποτιμώντας την αξία της διεπιστημονικής θεραπευτικής ομάδας και τις ικανότητες άλλων επαγγελματιών ψυχικής υγείας.
- Ο ρόλος του Επιστημονικά Υπεύθυνου έρχεται σταδιακά να αντικατασταθεί από αυτόν του νοσηλευτή προϊστάμενου, στην παραδοσιακή του λειτουργία, μετατρέποντας τις στεγαστικές μονάδες σε νοσηλευτικά τμήματα.

Τέλος, υπογραμμίζουμε ότι κατανοούμε ότι υπάρχουν νομικά ζητήματα, όπως δικαστικές αποφάσεις για έξωση, που επηρεάζουν τη λειτουργία των δομών. Ωστόσο, η αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων πρέπει να γίνεται με γνώμονα την προστασία των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας των ενοίκων, διασφαλίζοντας τη συνέχιση της διαμονής τους εντός του αστικού ιστού και με σεβασμό στις αρχές της Κοινωνικής Ψυχιατρικής. Οι οικονομικές δυσκολίες και οι διοικητικές πιέσεις δεν μπορούν να αποτελούν δικαιολογία για την κατάργηση δεκαετιών προόδου στην ψυχιατρική φροντίδα. Η ψυχοκοινωνική αποκατάσταση δεν είναι πολυτέλεια αλλά θεμελιώδες δικαίωμα των ψυχικά πασχόντων.

Καλούμε τις αρμόδιες αρχές **να αποσύρουν την απόφαση μετακίνησης των μονάδων** των Χανίων και να αναζητήσουν λύσεις που θα διασφαλίζουν την παραμονή των δομών εντός της κοινότητας, προάγοντας την κοινωνική ένταξη και την ποιότητα ζωής των ενοίκων.

Εξίσου καλούμε τους αρμόδιους Διοικητές των Π.Ε.Δ.Υ.Ψ.Υ., τους Διευθυντές Ιατρικής Ψυχικής Υγείας και Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας, να ανατρέξουν και να εμβαθύνουν στην πολύτιμη εμπειρία των τελευταίων δεκαετιών: από την ανάδειξη του ασύλου της Λέρου (και όχι μόνο) μέχρι την οικοδόμηση των πολυάριθμων Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης ανά την Ελλάδα.

Τέλος καλούμε τους επαγγελματίες ψυχικής υγείας όλων των ειδικοτήτων που έχουν εργαστεί στον τομέα της Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης να διαφυλάξουν στην καθημερινή πρακτική τους τις αρχές της Κοινωνικής Ψυχιατρικής και της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης, παρόλα τα αδιέξοδα και τους θεσμικούς περιορισμούς που συναντούν.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος του ΔΣ

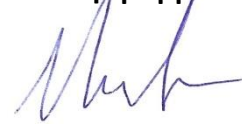

Ευάγγελος Πουλής

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΩΝ
ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ**
Α.Φ.Μ.: 996581583 - Δ.Ο.Υ. ΑΘΗΝΩΝ
Ε.Ι.: 2023 - Γ.Ε.ΜΗ.: 201981-00762

Η Γενική Γραμματέας

Μαρία Μεταξά